

**Załącznik do Uchwały Nr XXVIII.4.2022
Rady Powiatu Żagańskiego
z dnia 18 lutego 2022 r.**

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2022-2024**

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	1
II. ZADANIA POWIATU Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	2
III. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ŻAGAŃSKIM	3
1. CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO W LATACH 2018-2020.....	5
2. FORMY WSPARCIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA ORAZ DZIECI W NICH UMIESZCZONYCH.....	9
3. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2018-2020	11
4. FORMY WSPARCIA WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	14
IV. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO NA LATA 2022-2024.....	20
1. ANALIZA SWOT.....	27
V. ADRESACI PROGRAMU.....	29
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	29
VII. ODBIORCY PROGRAMU.....	29
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU.....	30
IX. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU.....	30

*„Kiedy śmieje się dziecko,
śmieje się cały świat”*
- Janusz Korczak

I.WSTĘP

Rodzina jest pierwszym, naturalnym środowiskiem każdego dziecka. To ona powinna wychowywać je w miłości, dawać możliwość rozwoju, rozumieć jego potrzeby, być wzorcem jego postępowania. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak również ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach dziecka.

System pieczy zastępczej według art. 2 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W przypadku, kiedy przeszkody w sprawowaniu opieki nie są tymczasowe i mają charakter trwały, rozważa się możliwość podjęcia procedury przysposobienia dziecka.

Niniejszy Program stanowi zbiór integralnych działań Powiatu Żagańskiego w zakresie szeroko rozumianej pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej na okres trzech najbliższych lat. Zawiera on diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żagańskiego za lata 2018 – 2020 oraz służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Żagańskim. Przedstawiony Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019 – 2021”.

II. ZADANIA POWIATU Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 182 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 roku, poz. 821 ze zm.) zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zarządzeniem nr 50.2011 z dnia 28 października 2011 roku Starosta Żagański wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, w związku z czym większość zadań powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanych jest przez tę jednostkę.

Opis zadań własnych powiatu wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

DO ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU NALEŻĄ m.in:
*(art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Dz. U. z 2020 roku, poz. 821 ze zm.)*

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia;

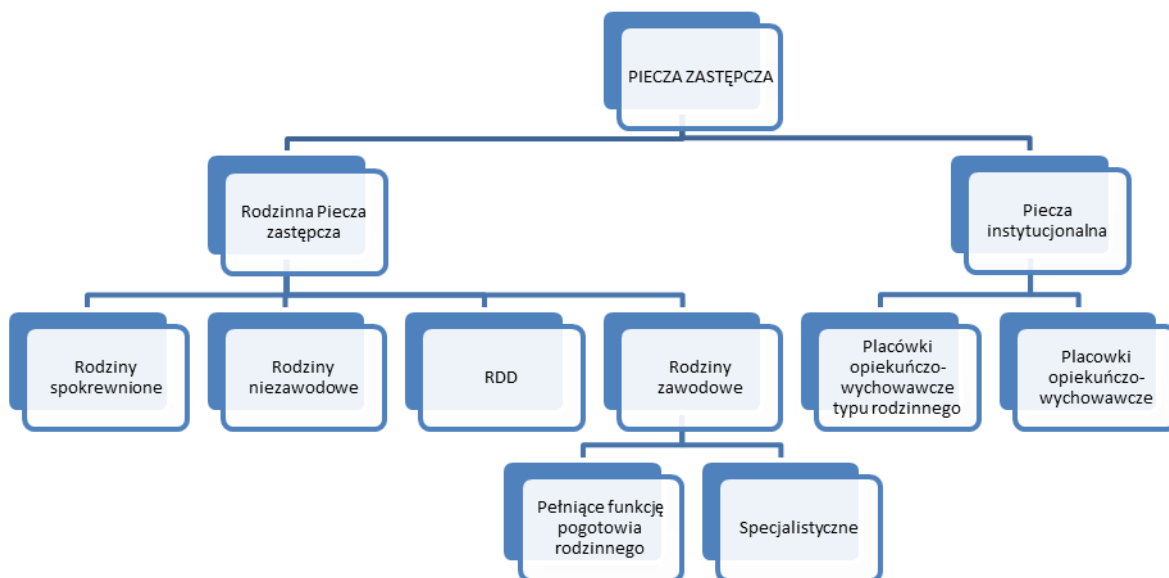
- b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

III. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ŻAGAŃSKIM

Na pojęcie „piecza zastępcza” składają się dwa wyrazy: „piecza” oraz „zastępcza”. Pierwsze ze wskazanych określeń intuicyjnie kojarzy się z troszczeniem się o kogoś, dbaniem o kogoś, pielęgnowaniem, czy pilnowaniem. Słownik Języka Polskiego identyfikuje pieczę „z dbaniem, dbałością o kogoś lub coś, opiekę nad kimś, nad czymś, troskliwością, staraniem”. „Piecza” utożsamiana jest tu m. in. z opieką. Drugi element składający się na termin „piecza zastępcza”, to przymiotnik „zastępcza”. W Słowniku Języka Polskiego, pojęcie to oznacza „zastępujący kogoś albo coś, występujący w zastępstwie kogoś lub czegoś, używany zamiast czegoś lub wyrównujący komuś brak czegoś”. Według art. 32 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i

wychowania przez rodziców. W myśl art. 34 ww. ustawy, piecza zastępcza jest sprawowana w dwóch formach: rodzinnej oraz instytucjonalnej.

Wykres nr 1.
Formy pieczy zastępczej

Zakres zadań i obowiązków został podzielony na poszczególne podmioty.

Wykres nr 2.
Organizacja pieczy zastępczej w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> • działania profilaktyczne • praca z rodziną 	<ul style="list-style-type: none"> • rodzinna piecza zastępcza • instytucjonalna piecza zastępcza • usamodzielnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • ośrodek adopcyjny • interwencyjny ośrodek preadopcyjny • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna

1.CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO W LATACH 2018-2020

Rodzinnymi formami pieczy zastępczej są rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka. Rodzinne formy pieczy zastępczej stwarzają przebywającym tam dzieciom warunki i atmosferę upodabniające ich życie do życia w rodzinie naturalnej. Nie chodzi tu jedynie o zaspokojenie potrzeb w sferze materialnej, ale przede wszystkim o zaspokojenie potrzeb duchowych. Zaspokojenie tych potrzeb niewątpliwie umożliwia dziecku, które niejednokrotnie doświadczyło wielu traumatycznych przeżyć, powrót do równowagi psychicznej, co bezsprzecznie służy jego dobru. Osiągnięciu tego stanu rzeczy może sprzyjać zwłaszcza możliwość oddziaływania wychowawczego wobec dziecka. Codzienna, niekiedy mozolna praca z dzieckiem doprowadza po pewnym czasie do osiągnięcia korzystnych rezultatów, chociażby w zmianie zachowania i sposobie bycia dziecka, wywołanymi wcześniejszymi negatywnymi doświadczeniami wyniesionymi z rodziny naturalnej. Podobnie, jak w każdej rodzinie naturalnej, także w rodzinnych formach pieczy zastępczej najwyższą wartością jest dobro dziecka. Respektując tę wartość, opiekunowie zastępczy mają podejmować wszelkie działania służące temu dobru. Czynią to często za cenę ograniczenia własnych potrzeb. W efekcie działania te sprzyjają właściwemu rozwojowi dziecka, jego wychowaniu i socjalizacji. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej jest również jedną z form wsparcia rodziny naturalnej. Rodzinna piecza zastępcza ma charakter czasowy, nastawiony na powrót dziecka do środowiska naturalnego, środowiska rodzinnego. Oddzielenie dziecka od rodziny, w sytuacji jej przejściowych kłopotów, odciąża rodzinę, umożliwiając jej przezwyciężenie trudności. W okresie przebywania dziecka w rodzinie zastępczej, rodzina naturalna jest nadal wspierana, co stwarza jej szansę na ponowne pełnienie jej funkcji.

Rodzinnymi formami pieczy zastępczej są:

- Rodzina zastępcza spokrewniona to rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będąca/będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- Rodzina zastępcza niezawodowa to rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, nie będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- Zawodowa rodzina zastępcza, w tym:
  - pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W

szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej,

□ specjalistyczna – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne i dzieci, skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które uzyskały pełnoletność. Wyjątek stanowi konieczność umieszczenia rodzeństwa. Osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej muszą ukończyć szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Z zawodową rodziną zastępczą zawierana jest umowa na okres co najmniej 4 lat. Dodatkowo z tytułu wykonywanej pracy rodziny te otrzymują wynagrodzenie.

- Rodzinny dom dziecka może stworzyć małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W tej formie opieki wychowywane są dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiające jest wspólne wychowanie się liczego rodzeństwa. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka, starosta zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat. Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela nr 1.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin/rodzinnych domów dziecka			
	2018	2019	2020	
rodziny zastępcze spokrewnione	84	92	99	
rodziny zastępcze niezawodowe	35	36	35	
rodziny zastępcze zawodowe	w tym:	5	5	5
	zawodowe	2	2	2
	pogotowia rodzinne	2	2	2
	specjalistyczne	1	1	1
rodzinny dom dziecka	2	2	2	
RAZEM	126	135	141	

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

W powiecie żagańskim w latach 2018-2020 ogólna liczba rodzinnych form pieczy zastępczej zwiększyła się z 126 w 2018 roku do 141 w 2020 roku, tj. o 11,9%. W ogólnej licznie rodzin zastępczych dominowały rodziny spokrewnione: 66,7% w 2018 roku, 68,1% w 2019 roku, 70,2% w 2020 roku. Rodziny niezawodowe stanowiły 27,8% w 2018 roku, 26,7% w 2019 roku, 24,8% w 2020 roku. W poszczególnych latach na tym samym poziomie utrzymywała się liczba rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

Tabela nr 2.

Liczba dzieci przebywających w poszczególnych typach rodzin zastępczych i rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka			
	2018	2019	2020	
rodziny zastępcze spokrewnione	115	125	133	
rodziny zastępcze niezawodowe	50	49	49	
rodziny zastępcze zawodowe	w tym:	25	32	18
	zawodowe	13	12	7
	pogotowia rodzinne	9	17	9
	specjalistyczne	3	3	2
rodzinny dom dziecka	16	23	19	
RAZEM	206	229	219	

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu żagańskiego zwiększyła się z 206 w 2018 roku do 219 w 2020 roku, tj. o 6,3%, co

jest analogiczne do faktu, że w latach 2018 – 2020 zwiększyła się liczba rodzin zastępczych. Najwięcej dzieci przebywało w rodzinach spokrewnionych: 55,8% w 2018 roku, 54,6% w 2019 roku, 60,7% w 2020 roku. W stosunku do 2018 r. zwiększyła się liczba dzieci przebywających w rodzinach zawodowych o 7 osób, a w 2020 roku liczba dzieci w tych rodzinach zmniejszyła się o 14 osób w stosunku do 2019 roku. W rodzinnych domach dziecka w stosunku do 2018 roku wzrosła liczba dzieci o 7 w 2019 roku i 3 w 2020 roku.

Tabela nr 3.

Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

ROK 2018					
L.p.	Wiek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej:	Liczba dzieci w rodzinach spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zawodowych	Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka
1.	poniżej 1 roku	1	0	3	0
2.	od 1 – 3 lat	8	0	7	1
3.	4 – 6 lat	12	1	3	1
4.	7 – 13 lat	48	24	9	5
5.	14 – 17 lat	35	22	1	9
6.	18 – 24 lat	11	3	2	0
ROK 2019					
L.p.	Wiek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej:	Liczba dzieci w rodzinach spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zawodowych	Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka
1.	poniżej 1 roku	0	0	8	1
2.	od 1 – 3 lat	7	1	11	3
3.	4 – 6 lat	16	1	4	3
4.	7 – 13 lat	50	20	6	8
5.	14 – 17 lat	30	22	1	5
6.	18 – 24 lat	22	5	2	3
ROK 2020					
L.p.	Wiek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej:	Liczba dzieci w rodzinach spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zawodowych	Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka
1.	poniżej 1 roku	0	0	1	0
2.	od 1 – 3 lat	6	2	11	4
3.	4 – 6 lat	17	1	3	4
4.	7 – 13 lat	56	19	0	5
5.	14 – 17 lat	27	18	2	3
6.	18 – 24 lat	27	9	1	3

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Z powyższego zestawienia wynika, że wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej przeważają małoletni w przedziale wiekowym 7 – 13 lat oraz 14 – 17 lat. Jest to tendencja dotycząca przede wszystkim spokrewnionych i niezawodowych rodzin

zastępczych. W zawodowych rodzinach zastępczych najwięcej jest dzieci w przedziale wieku poniżej 1 roku życia, w wieku 1 – 3 lata, a także wieku 7 – 13 lat. W 2018 roku w rodzinnych domach dziecka przeważają dzieci w wieku 14-14 lat, w kolejnych dwóch latach przeważają małoletni w wieku w przedziale wieku 7 – 13 lat.

Tabela nr 4.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka poza terenem powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka			
	2018	2019	2020	
rodziny zastępcze spokrewnione	14	11	12	
rodziny zastępcze niezawodowe	25	20	21	
rodziny zastępcze zawodowe	w tym:	1	3	3
	zawodowe	1	3	3
	pogotowia rodzinne	2	0	0
	specjalistyczne	0	0	0
rodzinny dom dziecka	1	1	1	
RAZEM	43	35	37	

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Powiat zobowiązany jest do ponoszenia wydatków na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, w przypadku, gdy miejscem zamieszkania przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej był powiat żagański. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów pokrywane są na podstawie porozumień zawartych między powiatami. W ostatnich trzech latach w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w 2018 roku – 43 dzieci, w 2019 roku – 35 dzieci, w 2020 roku – 37 dzieci.

W latach 2018 – 2020 liczba dzieci przebywających poza terenem powiatu żagańskiego zmniejszyła się z 43 dzieci w 2018 roku do 37 dzieci w 2020 roku. Przeważająca liczba dzieci przebywała w rodzinach zastępczych niezawodowych i stanowiła: 58,13% w 2018 roku, 57,14% w 2019 roku i 56,75% w 2020 roku.

2. FORMY WSPARCIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA ORAZ DZIECI W NICH UMIESZCZONYCH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu oferuje wsparcie dla rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w postaci: pomocy koordynatora, specjalisty do pracy z rodziną, rodzin

pomocowych. Zapewnia poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne i prawne. Rodziny mogą również brać udział w spotkaniach integracyjnych i grupach wsparcia. Ponadto otrzymują wsparcie finansowe:

- świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- dofinansowanie do wypoczynku letniego,
- możliwość zatrudnienia rodziny pomocowej do opieki nad dziećmi w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka,
- możliwość zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich,
- dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka,
- dofinansowanie do utrzymania lokalu dla rodziny zastępczej i rodzinnych domów dziecka,
- możliwość przeprowadzenia niezbędnego remontu raz do roku,
- pomoc wolontariuszy,
- wypłata wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych oraz waloryzacja wynagrodzeń i świadczeń,
- okres przebywania w pieczy wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 roku (Dz.U. z 2021 roku, poz. 282) miesięczne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej wynosi:

- a) 746,00 zł miesięcznie** – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- b) 1.131,00 zł miesięcznie** – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Dodatkowo do wyżej wymienionych świadczeń rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości **500,00 zł miesięcznie**.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde dziecko

legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota **227,00 zł miesięcznie** na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Szczególnym rodzajem pomocy jest wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którzy są swego rodzaju pracownikami pierwszego kontaktu dla rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka. Koordynatorzy regularnie odwiedzają rodziny zastępcze. Takie działania mają na celu ustalenie sytuacji przyjętego dziecka, sposobu sprawowania opieki, dbania o zapewnienie dzieciom prawidłowych warunków rozwoju i wychowania, odpowiednich do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu kolejnym rodzajem pomocy jest wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci z rodzin zastępczych, rodziców zastępczych, pełnoletnich wychowanków oraz rodziców biologicznych.

3. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2018-2020

Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 28.01.2021 roku, nr XIX.4.2021 utworzono Powiatowy Dom Dziecka nr 1 w Szprotawie. Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 28.01.2021 roku, nr XIX.5.2021 utworzono Powiatowy Dom Dziecka nr 2 w Szprotawie. Jednocześnie utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Powiatu Żagańskiego. Zgodnie z Decyzją Wojewody Lubuskiego z dnia 04.10.2021 r., znak: PS-VIII.9423.13.2021.MMac wydano zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej pn. Powiatowy Dom Dziecka Nr 1 w Szprotawie posiadającej 14 miejsc socjalizacyjnych. Zgodnie z Decyzją Wojewody Lubuskiego z dnia 21.04.2021 r., znak: PS-VIII.9423.3.2021.MMac wydano zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, pn. Powiatowy Dom Dziecka Nr 2 w Szprotawie posiadającej 14 miejsc socjalizacyjnych.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku i możliwie kontakt dziecka z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi, a także podejmuje działania zmierzające do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, o ile jest to możliwe. Placówka zapewnia również dostęp do kształcenia

dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, a także obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu realizuje postanowienia Sądu o umieszczeniu małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Po zasięgnięciu opinii dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wydane skierowanie dla dziecka oraz kompletuje się jego dokumentację, wynikającą z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Powiatowym Domu Dziecka nr 1 i nr 2 w Szprotawie przebywają dzieci pochodzące wyłącznie z powiatu żagańskiego.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego są umieszczone dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Tabela nr 5.
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Żagańskiego w latach 2018-2020

Liczba dzieci w Powiatowym Domu Dziecka w Szprotawie		
2018	2019	2020
36	39	39

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Żagańskiego w latach 2018-2020 nieznacznie zwiększyła się z 36 dzieci w 2018 roku do 39 dzieci w 2019 roku i w 2020 roku.

Tabela nr 6.
Wiek dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Żagańskiego w latach 2018-2020 według stanu na dzień 31 grudnia danego roku

Wiek dzieci w Powiatowym Domu Dziecka w Szprotawie	Liczba dzieci		
	2018	2019	2020

poniżej 1 roku	0	0	0
1-3 lata	0	0	0
4-6 lat	0	1	1
7-13 lat	9	13	14
14-17 lat	11	8	10
18-24 lata	9	8	3

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Najliczniejszą grupę wychowanków w Powiatowym Domu Dziecka w Szprotawie stanowiły dzieci w przedziale wiekowym 14-17 lat w 2018 roku oraz 7-13 lat w 2019 i w 2020 roku.

Z powodu braku miejsc w lokalnej placówce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. W ostatnich trzech latach z tego powodu konieczne było umieszczenie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim.

Tabela nr 7.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim w latach 2018-2020

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim		
2018	2019	2020
19	8	9

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim w latach 2018 – 2020 znacznie zmniejszyła się. W roku 2018 była umieszczona największa liczba dzieci z uwagi na fakt, że należało niezwłocznie zabezpieczyć dzieci i wykonać wydane przez sąd postanowienia, a w lokalnej placówce nie było wolnych miejsc.

Tabela nr 8.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim w latach 2018-2020

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim
---

2018	2019	2020
40	37	36

źródło: sprawozdania z działalności PCPR w Żaganiu

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem żagańskim w latach 2018-2020 zmniejszyła się z 40 osób w 2018 roku do 36 osób w 2020 roku.

4. FORMY WSPARCIA WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

Usamodzielnienie to długotrwały proces, któremu podlegają dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a jego celem jest stopniowe przygotowanie wychowanków rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych do samodzielnego, dojrzałego życia i zintegrowanie ich ze środowiskiem lokalnym. Przygotowanie wychowanka do radzenia sobie w dorosłym życiu jest nadrzędnym zadaniem zarówno placówek opiekuńczo-wychowawczych, jak i rodzin zastępczych.

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą mają prawo do wsparcia ich procesu usamodzielnienia poprzez przyznanie pomocy na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym treningowym,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna

Istotną rolę w procesie usamodzielnienia pełni opiekun, tj. osoba wskazana przez wychowanka na rok przed uzyskaniem pełnoletności i zaakceptowana przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu. Opiekun wspólnie z usamodzielnianym wychowankiem i przy udziale pracownika socjalnego opracowuje indywidualny program usamodzielnienia, który po zatwierdzeniu przez Dyrektora

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu staje się podstawą przyznania świadczeń. Opracowany dokument może być modyfikowany w trakcie całego procesu, w sytuacji gdy potrzeby wychowanka, ewentualnie jego sytuacja osobista, ulegają zmianie. W programie usamodzielnienia określa się sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych oraz działania zmierzające do uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęcia przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Usamodzielniani wychowankowie mają możliwość skorzystania z pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym (zgodnie z zarządzeniem nr 244 Dyrektora PCPR w Żaganiu z dnia 18.11.2019 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu wewnętrznego pobytu w Mieszkaniach Chronionych Treningowych, prowadzonych przez PCPR w Żaganiu), które ma na celu przygotowanie osoby tam przebywającej do prowadzenia samodzielnego życia. Na terenie Powiatu Żagańskiego funkcjonują dwa mieszkania chronione treningowe, które znajdują się przy ul. Gimnazjalnej 13 w Żaganiu. W 2019 roku w mieszkaniach chronionych treningowych przebywały dwie osoby, natomiast w 2020 roku przebywały cztery osoby.

Tabela nr 9.
Liczba osób usamodzielnianych, którzy opuścili rodzinną pieczę zastępczą w latach 2018-2020

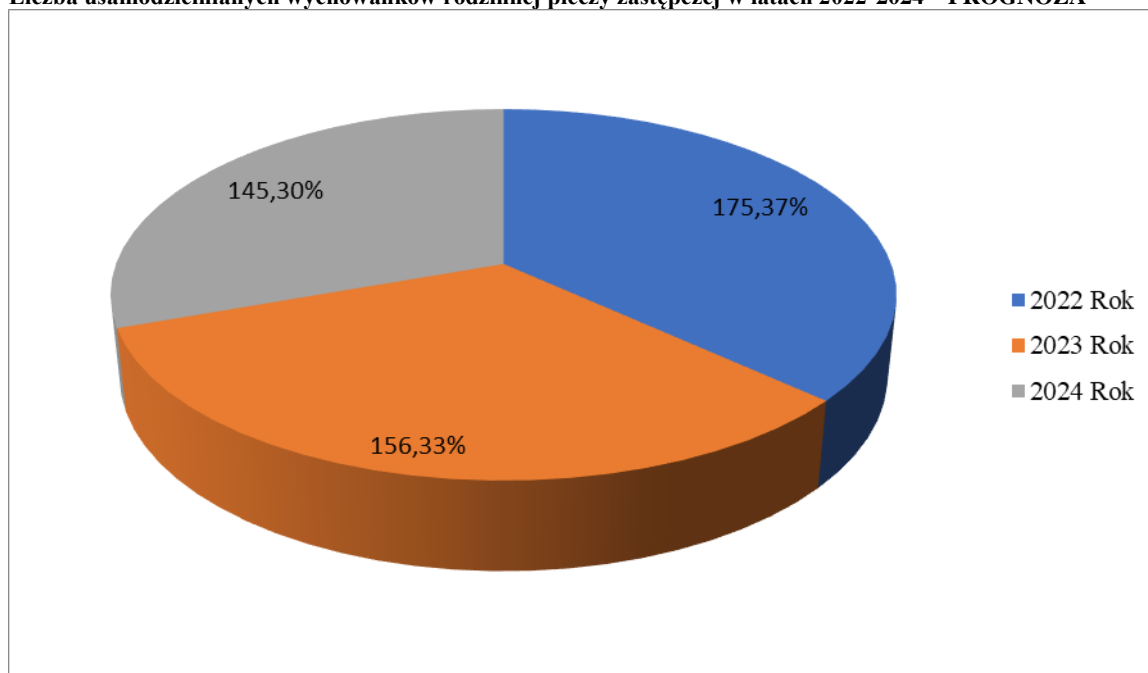
Forma rodzinnej pieczy zastępczej		Liczba osób usamodzielnianych, którzy opuścili rodzinną pieczę zastępczą		
		2018	2019	2020
rodziny zastępcze spokrewnione		16	6	7
rodziny zastępcze niezawodowe		4	2	3
rodziny zastępcze zawodowe	w tym:	0	1	1
	zawodowe	0	1	0
	pogotowia rodzinne	0	0	0
	specjalistyczne	0	0	1
rodzinny dom dziecka		0	0	1
RAZEM		20	9	12

źródło: dane PCPR w Żaganiu

W latach 2018 – 2020 w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu żagańskiego usamodzielniało się łącznie 41 wychowanków. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu nadzoruje realizację indywidualnych programów usamodzielnienia u 155 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.

Wykres nr 3.

Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022-2024 – PROGNOZA

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Planuje się, że w latach 2022 – 2024 liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej zmniejszy się z 37% w 2022 roku do 30% w 2024 roku. Wychowanków w 2022 roku będzie 175 osób, w 2023 roku będzie 156 osób, natomiast w 2024 roku będzie 145 osób.

Tabela nr 10.

Liczba usamodzielnianych wychowanków przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

Liczba usamodzielnianych wychowanków przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020		
2018	2019	2020
9	8	3

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 rok Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu nadzoruje realizację indywidualnych programów usamodzielnienia u 3 pełnoletnich wychowanków Powiatowego Domu Dziecka w Szprotawie. Liczba osób usamodzielnianych przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu żagańskiego zmniejszyła się z 9 osób w 2018 roku do 3 osób w 2020 roku.

Tabela nr 11.

Liczba usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówkę opiekuńczo-wychowawczą na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

Liczba osób usamodzielnianych, którzy opuścili placówkę opiekuńczo-wychowawczą na terenie powiatu żagańskiego		
2018	2019	2020
1	7	6

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Liczba usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówkę opiekuńczo-wychowawczą na terenie powiatu żagańskiego w latach 2018-2020 zwiększyła się z 1 osoby w 2018 roku, 7 osób w 2019 roku oraz 6 osób w 2020 roku.

Tabela nr 12.

Liczba wszystkich usamodzielnianych wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej pochodzących z terenu powiatu żagańskiego w latach 2018-2020

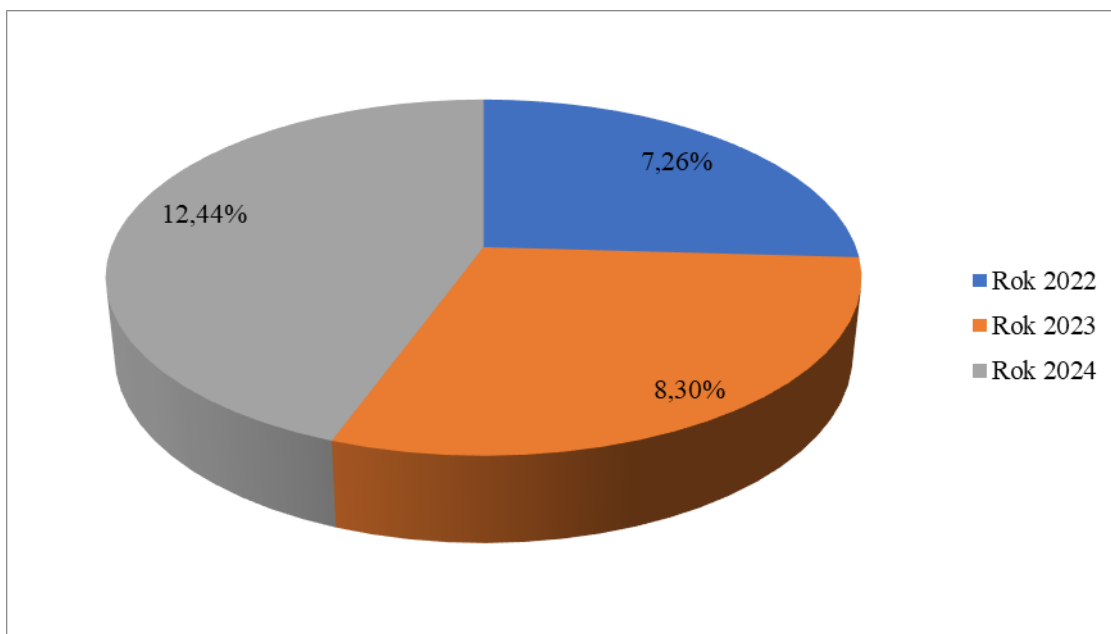
Liczba wszystkich usamodzielnianych wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej pochodzących z terenu powiatu żagańskiego		
2018	2019	2020
66	78	73

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Liczba wszystkich usamodzielnianych wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej pochodzących z terenu powiatu żagańskiego w latach 2018-2020 zwiększyła się z 66 osób w 2018 roku do 73 osób w 2020 roku.

Wykres nr 4.

Liczba usamodzielnianych wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu żagańskiego w latach 2022-2024 – PROGNOZA

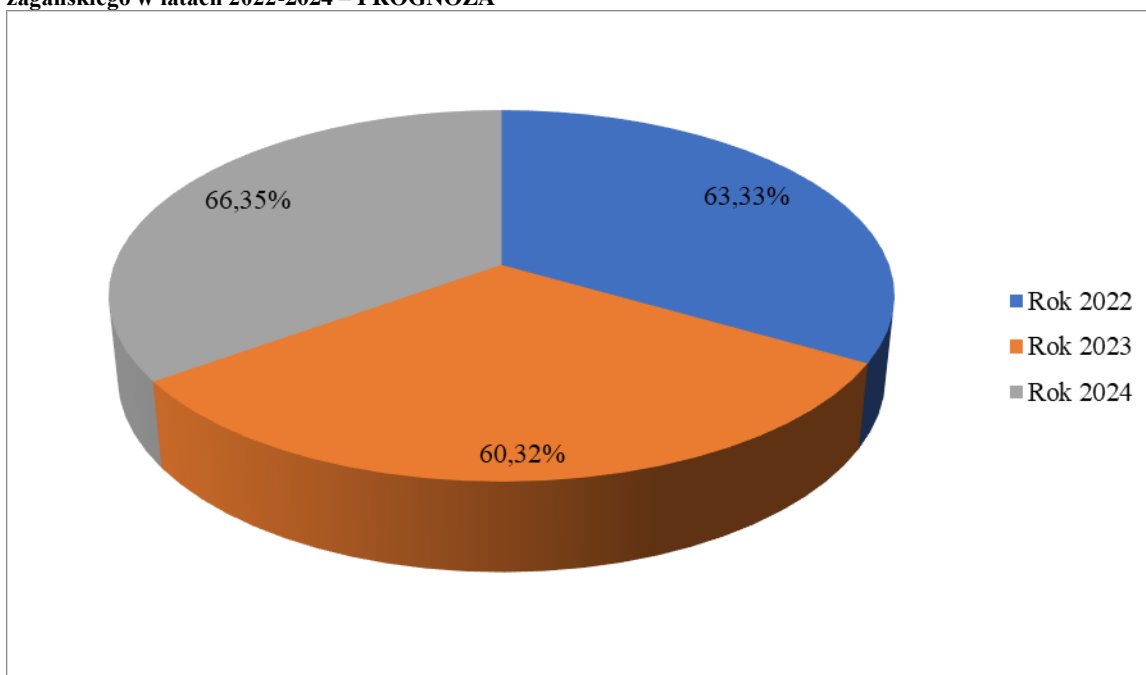

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Planuje się, że w latach 2022-2024 liczba usamodzielnianych wychowanków przebywających w Powiatowym Domu Dziecka nr 1 i w Powiatowym Domu Dziecka nr 2 w Szprotawie nieznacznie zwiększy się. W 2022 roku w Powiatowym Domu Dziecka nr 1 i w Powiatowym Domu Dziecka nr 2 w Szprotawie usamodzielnianych będzie 7 wychowanków, w 2023 roku – 8 wychowanków, natomiast w 2024 roku będzie ich 12.

Wykres nr 5.

Liczba wszystkich usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu żagańskiego w latach 2022-2024 – PROGNOZA

źródło: dane PCPR w Żaganiu

Planuje się, że w latach 2022-2024 liczba wszystkich usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu żagańskiego nieznacznie zwiększy się. W 2022 roku usamodzielnianych będzie 63 wychowanków, w 2023 roku – 60 wychowanków, natomiast w 2024 roku będzie ich 66.

Najwięcej wychowanków korzysta ze wsparcia na kontynuację nauki, bowiem jest to forma comiesięcznej, stałej pomocy, którą wychowanek kontynuujący kształcenie może otrzymać do 25 roku życia. Nie wszyscy opuszczają pieczę kontynuując naukę. Usamodzielniani wychowankowie wraz z opiekunami tworzyli Indywidualne programy usamodzielnienia, określając w nich plany edukacyjne, zawodowe i mieszkaniowe. Każdego roku funkcjonujące indywidualne programy usamodzielnienia podlegają modyfikacji ze względu na zmianę sytuacji osobistej wychowanka, co wskazuje niestabilność ich procesu usamodzielnienia i dużą zmienność podejmowanych decyzji. Osoby usamodzielniane zmieniają szkoły, miejsca zamieszkania, nieumiejętnie rozwiązują przejściowe problemy. Te wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność intensyfikowania działań na rzecz aktywizowania wychowanków i nabywania przez nich umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

IV. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO NA LATA 2022-2024

Na podstawie art. 180 pkt 1 ww. ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, wyznaczona na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Powiatu Żagańskiego, opracowało Program Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Żagańskiego na lata 2022-2024.

Cel ogólny programu

Celem nadrzędnym Programu jest tworzenie warunków do dalszego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie żagańskim, profesjonalizacja udzielonego wsparcia oraz zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny biologicznej.

Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Żagańskim na lata 2022-2024 opierać się będzie na realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

2. **Wsparcie funkcjonowania istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka**
3. **Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających pieczę zastępczą**
4. **Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej**

Cel 1 - Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze. Obecne rozwiązania ustawowe kładą nacisk na rozwijanie rodzinnych zastępczych form opieki oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnych domów dziecka przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki w Powiecie Żagańskim. Rozwój rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka o wysokim poziomie kwalifikacji jest czynnikiem niezbędnym w celu umożliwienia dziecku jak najszybszego powrotu do rodziny naturalnej.

Cel 1 - Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej		
L.p.	Zadania	Wskaźnik monitorujący
1.	Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia rodzinnych form pieczy zastępczej	Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej
2.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia rodzinnych form pieczy zastępczej	Liczba prowadzonych szkoleń dla kandydatów Liczba uczestników szkoleń dla kandydatów
3.	Utworzenie zawodowych rodzin zastępczych	Liczba rodzin zastępczych
4.	Wydawanie opinii dotyczących motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Liczba wydanych opinii
Zakładany efekt: pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia niezawodowych i		

zawodowych form pieczy zastępczej, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej

Realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

Warunki niezbędne do przekwalifikowania na rodzinę zastępczą zawodową i prowadzenia rodzinnego domu dziecka:

1. Złożenie do PCPR wniosku o przekwalifikowanie,
2. Posiadanie co najmniej 3-letniego doświadczenia jako rodzina zastępcza niezawodowa,
3. Pozytywna opinia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej/organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
4. Dobra i stabilna sytuacja ekonomiczna rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, w tym: źródła dochodów, wysokość dochodów, warunki bytowe, standard życia,
5. Dobra sytuacja mieszkaniowa rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, w tym: tytuł prawny do lokalu mieszkalnego, typ lokalu, powierzchnia użytkowa, liczba pomieszczeń, wyposażenie lokalu mieszkalnego wyposażenie pomieszczeń dla dzieci,
6. Dobra sytuacja zdrowotna rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka,
7. Wysoki poziom przygotowania metodycznego do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, w tym: okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zakres ukończonych szkoleń.

Limit rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2022-2024

Ustawa o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, uwzględniając realne możliwości powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych/rodzinnych domów dziecka w latach 2022-2024, jak w poniższej tabeli.

Tabela nr 13.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych/rodzinnych domów dziecka na lata 2022-2024

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych/rodzinnych domów dziecka
2022	1
2023	1
2024	1

Obecnie w powiecie żagańskim funkcjonują:

- 2 rodziny zawodowe,
- 2 rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego
- 1 rodzina zawodowa specjalistyczna
- 2 rodzinne domy dziecka (z czego jeden jest prowadzony na terenie powiatu głogowskiego)

Najbardziej pożądaną formą rodzinnej pieczy zastępczej, gdzie umieszcza się dzieci niespokrewnione z rodzicami zastępczymi, jest rodzinny dom dziecka.

Powyższe założenia będą możliwe do zrealizowania, jeżeli znajdą się kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Cel 2 - Wsparcie funkcjonowania istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Rodzina zastępcza z jednej strony otrzymuje pomoc finansową państwa, z drugiej jest zobowiązana do współpracy z instytucjami, które powierzyły jej dziecko. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka są w swych funkcjach opiekuńczo-wychowawczych obciążone mocniej, niż naturalne rodziny. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej często przejawiają zachowania problemowe i wymagają większej uwagi a nawet pomocy specjalistycznej rozwikłaniu ich problemów. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma za zadanie wspierać wszystkich członków rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Poprzez profesjonalne wsparcie rodziny będą mogły realizować powierzone zadania adekwatnie stały wzrost kompetencji wychowawczych rodzin będzie gwarantem profesjonalnego wywiązywania się z powierzonych zadań z zakresu pieczy zastępczej. Udzielone wsparcie ma przeciwdziałać również wypaleniu zawodowemu.

Cel 2 - Wsparcie funkcjonowania istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka		
L.p.	Zadania	Wskaźnik monitorujący
1.	Udzielanie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka specjalistycznego wsparcia	Liczba rodzin, osób objętych specjalistycznym wsparciem Liczba zatrudnionych specjalistów
2.	Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych prowadzących rodzinne domy dziecka	Liczba prowadzonych szkoleń Liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach
3.	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej	Liczba rodzin korzystających z grup wsparcia Liczba przeprowadzonych grup wsparcia
4.	Udzielenie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodziny pomocowe.
5.	Udzielenie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez zatrudnienie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez zatrudnienie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych
6.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	Liczba rodzin, osób, którym udzielono wsparcia wolontariuszy Liczba wolontariuszy współpracujących z PCPR Żagań
7.	Zapewnienie rodzinom wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej
8.	Organizowanie wsparcia psychoedukacyjnego dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba dzieci objętych działaniami psychoedukacyjnymi
9.	Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji	Liczba zorganizowanych spotkań Liczba uczestników spotkań

	współpracujących w celu doskonalenia jakości współpracy w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba instytucji biorących udział w spotkaniach
10.	Wypłacanie świadczeń pieniężnych rodzinom spokrewnionym, niezawodowym, zawodowym, pomocowym i rodzinnym domom dziecka	Liczba wypłaconych świadczeń
Zakładany efekt: wsparcie funkcjonowania istniejących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka		
Realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu		

Cel 3 - Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających pieczę zastępczą

Osoby usamodzielniające się w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w większości przypadków nie mogą liczyć na pomoc rodziny biologicznej. Istotnym zadaniem powiatowego centrum pomocy rodzinie jest wspieranie wychowanków w procesie usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia, odpowiednich warunków mieszkaniowych, wsparcie finansowe i rzeczowe, a także prawne, psychologiczne i terapeutyczne.

Cel 3 - Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających pieczę zastępczą		
L.p.	Zadania	Wskaźnik monitorujący
1.	Podnoszenie wiedzy i świadomości wychowanków pieczy zastępczej na temat procesu usamodzielnienia	Liczba opracowanych informatorów Liczba rozpropagowanych informatorów Liczba informacji na stronach internetowych PCPR Liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań, pogadanek na temat procesu usamodzielnienia
2.	Wspieranie osób usamodzielnianych w	Liczba realizowanych indywidualnych planów

	aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych	usamodzielnienia Liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia Liczba pracowników współpracujących z osobami usamodzielnianymi
3.	Organizowanie wsparcia szkoleniowego nakierowanego na podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów Liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach, warsztatach
4.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób usamodzielnianych	Liczba wychowanków korzystających ze wsparcia specjalistycznego
5.	Prowadzenie poradnictwa i szkoleń opiekunów usamodzielnienia	Liczba przeszkolonych opiekunów Liczba udzielonych porad
6.	Pomoc osobom usamodzielnianym w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	Liczba wychowanków korzystających z mieszkania chronionego treningowego Liczba wychowanków, którym udzielono pomocy w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy
7.	Wsparcie finansowe i rzeczowe osób usamodzielnianych	Liczba wypłaconych świadczeń Liczba wychowanków, którzy uzyskali wsparcie finansowe i rzeczowe
Zakładany efekt: Wyposażenie usamodzielnianych wychowanków w kompetencje społeczne i zawodowe pozwalające im na samodzielne, dobre funkcjonowanie po opuszczeniu pieczy zastępczej		
Realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Dom Dziecka nr 1 w Szprotawie , Powiatowy Dom Dziecka nr 2 w Szprotawie		

Cel 4 - Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego nie może

być wyższa niż 14. W placówce opiekuńczo-wychowawczej mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, w szczególności, gdy przemawiała tym stan ich zdrowia lub umieszczenie dotyczy będzie rodzeństwa. Biorąc pod uwagę powyższe zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, w celu zapewnienia opieki i wychowania młodszym dzieciom, których nie można skierować do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Cel 4 - Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej		
L.p.	Zadania	Wskaźnik monitorujący
1.	Specjalistyczne diagnozowanie dzieci po traumatycznych przejściach	Liczba sporządzonych diagnoz Liczba odbytych konsultacji w celu sporządzenia diagnoz
2.	Udzielenie wsparcia psychologicznego adekwatnie do potrzeb dzieci i wskazań przeprowadzonych diagnoz	Liczba dzieci objętych wsparciem psychologicznym Liczba konsultacji Liczba zatrudnionych specjalistów
3.	Obejmowanie dzieci działaniami terapeutycznymi	Liczba dzieci objętych działaniami terapeutycznymi Liczba zatrudnionych specjalistów
4.	Zagospodarowanie czasu wolnego wychowankom Powiatowych Domów Dziecka w Szprotawie	Liczba zorganizowanych inicjatyw Liczba dzieci uczestniczących w różnego rodzaju inicjatywach, wypoczynku
5.	Wzmacnianie kompetencji osób zatrudnionych w placówkach poprzez zapewnienie im oferty szkoleń adekwatnych do potrzeb dzieci	Liczba przeszkolonych pracowników Liczba zorganizowanych szkoleń
6.	Zapewnienie stabilnej kadry wychowawczej w Powiatowych Domach Dziecka w Szprotawie	Liczba wychowawców placówki
7.	Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji współpracujących w celu doskonalenia	Liczba zorganizowanych spotkań Liczba uczestników spotkań Liczba instytucji biorących udział w spotkaniach

	jakości współpracy w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej	
Zakładany efekt: podnoszenie standardu usług instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowywanie się do zmieniających się uwarunkowań prawnych i indywidualnych potrzeb dzieci		
Realizator: Powiatowy Dom Dziecka nr 1 w Szprotawie, Powiatowy Dom Dziecka nr 2 w Szprotawie		

I. ANALIZA SWOT

W Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024 zastosowano analizę SWOT, jako narzędzie do usystematyzowania mocnych i słabych stron funkcjonowania systemu pieczy zastępczej w Powiecie Żagańskim, a także szans i zagrożeń w tym zakresie.

SWOT jest techniką analityczną polegającą w najprostszej wersji na posegregowaniu posiadanych informacji w danym obszarze na cztery grupy:

- S (z ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę w analizowanym obszarze;
- W (z ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę w analizowanym obszarze;
- O (z ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;
- T (z ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza w danym obszarze niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - praca specjalistów pracy z rodziną - wykwalifikowana kadra systemu pieczy zastępczej - funkcjonowanie rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka - szeroko specjalistyczna oferta wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych - brak miejsc pracy dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą - ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych - niska motywacja rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci do środowiska

<p>(wsparcie psychologa, wsparcie pedagoga, współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną)</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie wsparcia usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym treningowym - współpraca jednostek działających na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej - zmiana lokalizacji Powiatowego Domu Dziecka w Szprotawie – (utworzone dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze) 	<p>naturalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność społeczna wychowanków - niewystarczający dostęp do specjalistycznej pomocy psychiatrycznej dzieci
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej - rozszerzenie współpracy międzyinstytucjonalnej w szczególności o pracowników sądów, ops, oświaty oraz służbę zdrowia - zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak dostępu do wolnych zasobów mieszkaniowych - niewystarczające środki finansowe na pełną realizację założeń Programu - brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin w szczególności:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
- usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz opiekunów usamodzielnienia,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnych form pieczy zastępczej,
- kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024 będą środki finansowe pochodzące z:

- budżetu powiatu żagańskiego,
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu żagańskiego,
- odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z innych programów i projektów.

VII. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żagańskim na lata 2022-2024 będą następujące osoby:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia form pieczy zastępczej,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Żagańskim na lata 2022-2024 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- rodzinami pomocowymi,
- ośrodkami pomocy społecznej i asystentami rodziny,

- sędziami i kuratorami Wydziału Rodzinnego Sądów Rejonowych,
- organizacjami pozarządowymi.

IX. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring Programu będzie prowadzony na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przekładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

PROCEDURA KWALIFIKACYJNA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŻAGANIU

Procedurę związaną z kwalifikacją osób zgłaszających gotowość do pełnienia rodzinnych form pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu realizuje w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.). Procedurę kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka prowadzą pracownicy działu pieczy zastępczej.

Kwalifikacja przebiega dwuetapowo:

I etap – wstępna kwalifikacja – kończy się wydaniem skierowania na szkolenie

II etap – kwalifikacja końcowa – kończy się wydaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego

Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka prowadzone są przez pracowników PCPR w Żaganiu posiadających uprawnienia szkoleniowe w ramach zatwierdzonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej programu szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz organizacje lub osoby fizyczne posiadające wymagane prawem uprawnienia na podstawie umów zlecających im realizację zadania.

I Etap - wstępna kwalifikacja. Kwalifikowanie kandydatów do szkolenia

1. Zgłoszenie kandydatów

Osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka zgłaszają się do pracowników działu pieczy zastępczej osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem internetu w celu uzyskania ogólnych informacji na temat pieczy zastępczej. Pracownik, z którym podjęto kontakt proponuje osobom ubiegającym się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka rozmowę wstępną.

2. Wstępna rozmowa - odbywa się w Centrum. W trakcie spotkania pracownicy:

- zapoznają się z kandydatami na rodziców zastępczych,
- informują ich o obowiązujących procedurach oraz warunkach, jakie winni spełniać kandydaci na rodzinę zastępczą,
- przedstawiają wykaz wymaganych dokumentów,
- nakreślają specyfikę funkcjonowania rodziny zastępczej.

3. Rozpoczęcie współpracy – złożenie wymaganych dokumentów. Osoba decydująca się na poddanie procesowi kwalifikacji składa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu następujące dokumenty:

- a) informacja dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z przystąpieniem do procedury kwalifikacyjnej – załącznik nr 1,
- b) pisemny wniosek o wszczęcie procedury kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wraz z oświadczeniem o zapoznaniu się i akceptacją procedury kwalifikowania kandydatów –załącznik nr 2,
- c) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie procedury sprawdzającej oraz udział w badaniach psychologicznych, pedagogicznych - załącznik nr 3,
- d) oświadczenie dotyczące władzy rodzicielskiej - załącznik nr 4,
- e) oświadczenie dotyczące obowiązku alimentacyjnego - załącznik nr 5,
- f) oświadczenie o posiadaniu zdolności do czynności prawnych, oświadczenie o niekaralności, oświadczenie dot. leczenia odwykowego - załącznik nr 6,
- g) zgoda na sprawdzenie danych w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym – załącznik nr 7,
- h) oświadczenie o stanie majątkowym kandydata/ów – załącznik 8,
- i) druk – analiza sytuacji kandydata do sprawowania funkcji rodziny zastępczej – załącznik nr 9,
- j) zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej o stanie zdrowia zawierające zapis „brak przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji

rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”,

k) potwierdzenie zameldowania,

l) zaświadczenia o zatrudnieniu i dochodach,

m) akt małżeństwa (wyciąg aktualny, ew. sentencja rozwodowa),

n) zaświadczenie o niekaralności z Biura Krajowego Rejestru Karnego.

4. W uzasadnionych przypadkach PCPR może wymagać zaświadczeń od innych specjalistów wykluczających ograniczenia zdrowotne w opiece nad dzieckiem oraz może zasięgać opinii środowiskowych na temat kandydatów, między innymi: od pracodawcy, sąsiadów, w przypadku kandydatów z dziećmi w wieku szkolnym – zaświadczeń ze szkoły itp.

5. Kandydaci posiadający już zaświadczenie kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia np.: w innym Ośrodku, po zweryfikowaniu przedłożonej dokumentacji i wizycie w domu pracownika PCPR rozpoczynają okres oczekiwania na dziecko.

6. Wizyta środowiskowa.

Po złożeniu dokumentów, o których mowa w pkt. 3 pracownicy działu pieczy zastępczej udają się z wizytą do domu kandydata/ów w celu bliższego ich poznania oraz ustalenia ich warunków bytowych i mieszkaniowych. Z wizyty sporządzana jest opinia (załącznik nr 9). W przypadku kandydatów zgłaszających kandydaturę jako małżonkowie podczas wizyty wymagana jest obecność obojga małżonków.

7. Badanie pedagogiczne.

Pedagog

zatrudniony przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadza z kandydatem/kandydatami badania pedagogiczne. Pedagog przeprowadza rozmowę oraz testy pedagogiczne, które pozwalają określić postawy rodzicielskie. Po badaniu pedagog sporządza opinię.

8. Badanie psychologiczne.

Psycholog

zatrudniony przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadza z kandydatem/kandydatami badania psychologiczne. Psycholog przeprowadza rozmowę oraz testy psychologiczne, które pozwalają określić predyspozycje i motywacje do pełnienia funkcji rodziny lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Po badaniu psycholog sporządza opinię.

9. Wstępna kwalifikacja kandydatów.

Opinia pedagogiczna i psychologiczna, o których mowa w pkt 7 i 8 oraz zebrane dokumenty stanowią podstawę do dokonania przez dział pieczy zastępczej oceny

kandydatów pod względem spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Po przeanalizowaniu niezbędnych dokumentów i pozytywnym ich zatwierdzeniu przez dział pieczy zastępczej, wydaje się skierowanie do udziału w szkoleniu (art. 43 ustawy), (wzór oceny i skierowania na szkolenie stanowi załącznik nr 10).

10. Szkolenie kandydatów oraz praktyka w pieczy zastępczej (rodzinnej lub instytucjonalnej) są obowiązkowe. Osoba niepozostająca w związku małżeńskim uczestniczy w szkoleniu sama, małżonkowie w szkoleniu uczestniczą oboje.

11. Uczestnicy otrzymują zaświadczenie o ukończeniu szkolenia. Ponadto zostaje sporządzona opinia konieczna do wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego.

II Etap - Kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka

12. Kwalifikacji dokonują pracownicy działu pieczy zastępczej, biorąc pod uwagę całość dokumentacji dotyczącej kandydata/ów.

13. Z posiedzenia sporządzany jest protokół, który zawiera stanowisko pracowników dotyczące zakwalifikowania lub niezakwalifikowania kandydata/ów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.

14. Na wniosek kandydata/ów rodzinnej pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełniania warunków o których mowa w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej (załącznik nr 11). W przypadku niezakwalifikowania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej odmawia wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Oczekiwanie na dziecko

15. Dane kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej umieszczane są w rejestrze danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka przekazywanym przez Starostę Żagańskiego do Sądu Rejonowego w Żaganiu.

16. W przypadku kandydata/ów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej lub

rodzinnego domu dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia kandydatom propozycję terminu podpisania umowy w w/w zakresie stosownie do limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej.

17. Umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych kandydatów następuje na podstawie postanowienia sądu.

18. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej przygotowuje rodzinę zastępczą na przyjęcie dziecka udzielając szczegółowych informacji o dziecku i przekazując posiadaną dokumentację dziecka.

Załącznik nr 1 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

INFORMACJA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH W ZWIĄZKU Z PRZYSTĄPIENIEM DO PROCEDURY KWALIFIKACYJNEJ

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (4.5.2016 L119/38 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej PL) informujemy, że:

1. Administratorem danych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu tel: 68 477 77 71.
2. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych w Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu możliwy jest pod adresem email: iod@powiatzaganski.pl.
3. Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu przeprowadzenia procedury kwalifikacyjnej na kandydatów do rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka na podstawie:
  - art. 6 ust. 1 lit., c, e Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
  - ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.).
4. Państwa dane osobowe przetwarzane będą przez okres 10 lat zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U.2011.27.140).
5. Państwa dane osobowe mogą być przekazywane innym organom i podmiotom wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w związku z realizowaną sprawą lub po jej realizacji.
6. Posiadają Państwo prawo do: żądania od administratora dostępu do treści swoich danych osobowych, prawo do ich sprostowania.
7. Przysługuje Państwu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych.
8. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i jest niezbędne w celu

realizacji Państwa wniosku, a niepodanie danych, żądanie ograniczenia ich przetwarzania, żądanie ich usunięcia w trakcie realizacji wniosku, będzie skutkowało niemożnością jego rozpatrzenia.

Załącznik nr 2 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

WNIOSEK KANDYDATA/ÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Proszę o wszczęcie wobec mnie/nas procedury kwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oświadczam, iż zapoznałam/em się i akceptuję warunki powyższej procedury.

Uzasadnienie wniosku.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis/y wnioskodawcy/ów)

Załącznik nr 3 do procedur kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

OŚWIADCZENIE KANDYDATA DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

W związku z ubieganiem się przeze mnie o pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz przystąpieniem do procedury kwalifikowania kandydatów, wyrażam zgodę na:

- wystąpienie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu z zapytaniem o moją niekaralność do Krajowego Rejestru Karnego prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości
- wystąpienie, w razie potrzeby, przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu o wydanie opinii do m.in. ośrodka pomocy społecznej, zakładu pracy na temat mojej kandydatury na rodzinę zastępczą
- przeprowadzenie w miejscu zamieszkania wizyty domowej sprawdzającej m. in. moje warunki mieszkaniowe i predyspozycje do bycia rodziną zastępczą
- udział w badaniach psychologicznych, pedagogicznych niezbędnych do wydania zaświadczenia kwalifikacji na rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego

.....
(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 4 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

OŚWIADCZENIE KANDYDATA DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Świadoma/y odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego w brzmieniu: „Kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3” oświadczam, że:

- w stosunku do mnie nigdy nie było prowadzone i aktualnie nie toczy się postępowanie sądowe w celu ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej
- nigdy nie byłam/em pozbawiona/y władzy rodzicielskiej
- władza rodzicielska nigdy nie była mi ograniczona ani zawieszona
- władza rodzicielska nigdy nie jest mi ograniczona ani zawieszona

.....
(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 5 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejsowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

OŚWIADCZENIE KANDYDATA DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Świadoma/y odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego w brzmieniu: „Kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę podlega karze pozbawienia wolności do lat 3” oświadczam, że:

- wypełniam obowiązek alimentacyjny, który został na mnie nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd *
- nie został na mnie nałożony obowiązek alimentacyjny na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd*

* zaznaczyć właściwe w wolnym polu

.....
(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 6 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

OŚWIADCZENIE KANDYDATA DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Świadoma/y odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego o brzmieniu: „Kto składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.” oświadczam, że:

- posiadam pełną zdolność do czynności prawnych
- nie byłam/em skazana/y prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- w przeszłości nie byłem/byłam i obecnie nie jestem leczony/a odwykowo, nie zostałem/zostałam zobowiązany/a do podjęcia takiego leczenia na podstawie orzeczenia sądu

.....
...

(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 7 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

OŚWIADCZENIE KANDYDATA DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ

Wyrażam zgodę na sprawdzenie moich danych w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym zgodnie z ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym oraz ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej , art.42 ust. 1 pkt.1.

.....
...

(podpis osoby składającej oświadczenie)

Załącznik nr 8 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

..... dnia .....

.....

.....

.....

OŚWIADCZENIE O STANIE MAJĄTKOWYM ¹

Ja ..... urodzona/y

.....

(data i miejscowość)

oświadczam, że na stan majątkowy mojej rodziny/mój ² składają się:

I. Nieruchomości zaspokajające potrzeby mieszkaniowe:

- tytuł prawny nieruchomości:

.....

.....

.....

.....

II. Ruchomości:

- samochody:

.....

.....

.....

.....

.....

- inne:

.....

.....

.....

.....
.....
.....

III. Posiadane zasoby:

- pieniężne (oszczędności, papiery wartościowe)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

IV. Inne, dodatkowe informacje o stanie majątkowym:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 1) Należy uwzględnić majątek objęty wspólnością ustawową oraz majątek odrębny.
- 2) Niepotrzebne skreślić.

.....
(podpis)

Załącznik nr 9 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

<p style="text-align: center;">ANALIZA SYTUACJI KANDYDATA DO SPRAWOWANIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ</p>
--

I Dane kandydata

1. Imię i nazwisko.....
2. Nazwisko rodowe.....
3. Imię matki.....
4. Imię ojca.....
5. Data urodzenia.....
6. Adres zamieszkania .....
7. Seria i numer dowodu osobistego .....
8. Nr PESEL .....
9. Stan cywilny .....
10. Kontakt .....
11. Forma rodzinnej pieczy zastępczej, o którą ubiega się kandydat .....

II Analiza sytuacji osobistej kandydata

1. Informacja o pokrewieństwie z dzieckiem przyjmowanym do rodzinnej pieczy zastępczej .....
2. Informacja o wcześniejszym ubieganiu się o sprawowanie rodzinnej pieczy zastępczej .....
3. Zakres ukończonych szkoleń .....

.....
4. Informacja o liczbie dzieci już umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej
kandydata/stopień pokrewieństwa dzieci z kandydatem

.....
.....
.....
.....

5. Informacja o zdolności do czynności prawnych

.....
.....
.....
.....

6. Informacja o władzy rodzicielskiej

.....
.....
.....
.....

III Analiza sytuacji rodzinnej kandydata

1. Struktura rodziny kandydata

.....
.....
.....
.....

2. Stosunek własnych dzieci lub rodziców kandydata do przyjęcia dziecka oczekującego na
umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej

.....
.....
.....
.....

3. Stosunek najbliższej rodziny kandydata do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej

.....
.....
.....

.....
.....

4. Informacja na temat sytuacji prawnej rodziny kandydata do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej (czy wobec członków rodziny toczy się postępowanie karne, czy odbywał lub odbywa karę pozbawienia wolności, czy przebywał w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznych, resocjalizacyjnych, zakładach poprawczych lub innych)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Organizacja życia w rodzinie

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

IV Analiza sytuacji zawodowej i majątkowej kandydata i jego rodziny

1. Wykształcenie

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Miejsce pracy

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Źródła dochodu, dochód miesięczny

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Stałe, miesięczne wydatki kandydata/rodziny kandydata łącznie

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Informacja o wypełnianiu obowiązku alimentacyjnego – w przypadku, gdy taki obowiązek wynika z tytułu egzekucyjnego kandydata lub członka rodziny kandydata,

wysokość alimentów, wysokość zaległych alimentów)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V Analiza sytuacji mieszkaniowej kandydata i jego rodziny

1. Prawo do zajmowanego lokalu

.....
.....
.....
.....
.....

2. Liczba pomieszczeń (przeznaczenie, metraż)

.....
.....
.....
.....
.....

3. Standard, wyposażenie, stan utrzymania lokalu

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

5. Dostosowanie mieszkania do potrzeb przyjmowanego dziecka, w tym dziecka w wieku do 3 lat i dziecka niepełnosprawnego (osobny pokój, samodzielne łóżko, miejsce do zabawy, miejsce do nauki)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

VI Analiza sytuacji zdrowotnej kandydata i jego rodziny (choroby somatyczne, zaburzenia lub choroby psychiczne, niepełnosprawność, uzależnienia, inne)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(miejsce, data i podpis kandydata)

(podpis pracownika)

Załącznik nr 10 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

OCENA KANDYDATÓW NA RODZINĘ ZASTĘPCZĄ

Dział Pieczy Zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu działając na podstawie art.43 ustawy z dnia 9.06.2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonując wstępnej analizy pozytywnie/negatywnie * ocenia kandydata/ów na rodzinę zastępczą Panią/Pana

.....
...pod względem spełnienia warunków, o których mowa w art. 42 ust 1-2 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. i kieruje na szkolenie dla kandydatów na:

- zawodową rodzinę zastępczą *
- zawodową rodzinę zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego *
- zawodową, specjalistyczną rodzinę zastępczą *
- niezawodową rodzinę zastępczą *

.....
(podpis Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej)

* właściwe podkreślić

Załącznik nr 11 do procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

.....
(miejscowość i data)

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy/ów)

.....
(adres, telefon)

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Śląska 1
68-100 Żagań**

WNIOSEK O WYDANIE ZAŚWIADCZENIA KWALIFIKACYJNEGO

W związku z ukończeniem szkolenia dla kandydatów na rodzinę zastępczą....., zwracam się z wnioskiem o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego zawierającego potwierdzenie ukończenia szkolenia oraz spełnienia warunków, o których mowa w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i posiadania przeze mnie predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej.

.....
(podpis)

**PROGRAM
USAMODZIELNIENIA WYCHOWANKÓW
PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO**

Wstęp

Usamodzielnienie – to długotrwały proces wychowawczy, prowadzący do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia, wymagający odpowiedniego przygotowania wychowanka oraz rodziny zastępczej, w której się wychowuje, przy wsparciu instytucji pomocowych.

Celem procesu usamodzielnienia jest uzyskanie przez osobę usamodzielnianą niezależności życiowej, jednak dotychczasowa praktyka i doświadczenie pozwalają stwierdzić, że młodzież opuszczająca pieczę zastępczą, jest niewystarczająco przygotowana na samodzielne kierowanie swoim życiem. Często nie posiada kompetencji pozwalających im na sprawne funkcjonowanie w życiu społecznym. Zauważalny jest niski poziom wiedzy w zakresie swoich praw i obowiązków. Wychowankowie wykazują lęk przed instytucjami publicznymi, nie posiadają wiedzy na temat ich uprawnień i działalności, z trudem poruszają się po rynku mieszkaniowym, zawodowym, edukacyjnym.

Oprócz niedostatków społecznych, które nie zawsze są realnie ocenione, usamodzielniani wychowankowie często charakteryzują się brakiem wiary w swoje możliwości, odpowiedzialności za siebie i swoje życie oraz brakiem poczucia, że są głównymi kreatorami swojego życia.

Konieczne jest wzmocnienie systemu wspierania wychowanków w procesie usamodzielniania poprzez dokładne rozpoznanie całokształtu kapitału społecznego wychowanka, jego zasobów i ograniczeń, kształtowanie tych sfer ich rozwoju. Analiza dotychczas obserwowanych zachowań usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej wskazuje na konieczność niwelowania oraz wzmożonej pracy nad niskim poziomem aspiracji, brakiem zainteresowań, brakiem realnej oceny własnych możliwości i umiejętności, a ponadto stosowaniem niewłaściwych form kompensacji i niewłaściwej postawy wobec siebie i innych.

Pozyskane kompetencje społeczne, w które wyposażany jest wychowanek w procesie socjalizacji, powinny dawać podwaliny do samodzielnego funkcjonowania, poza systemem pomocy społecznej lub przy jej niezbędnym ale ograniczonym wsparciu.

Jednym z elementów mających podstawowe znaczenie w życiu osoby usamodzielnianej jest lokal mieszkalny, w którym miałby szansę „spróbować” samodzielności. Odpowiedzią na szczupłość zasobów komunalnych i długoterminowe oczekiwania na przydział mieszkania, dającą jednocześnie możliwość przygotowania się pod opieką specjalistów/opiekunów do samodzielnego życia, w warunkach chronionych jest mieszkanie treningowe. W takich warunkach, osoba usamodzielniana byłaby wspierana w uzyskaniu i utrwaleniu niezależności, nabywaniu umiejętności radzenia sobie w nieprzewidzianych sytuacjach życiowych, ale i w realizacji planów. Usługa/wsparcie w takiej postaci ma charakter okresowy i sprzyja tworzeniu warunków samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz integracji ze społecznością lokalną, a także w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną.

Cel programu

Celem programu usamodzielnienia jest przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego, odpowiedzialnego życia poprzez interdyscyplinarne działania prowadzące do zwiększenia ich kompetencji i umiejętności społecznych, a tym samym do zwiększenia ich kapitału społecznego.

Beneficjenci programu

1. Wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze oraz opiekunowie procesu usamodzielnienia.

Zadania przewidziane do realizacji

I. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

1. Udzielanie świadczeń finansowych przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.
2. Udzielanie wsparcia w postaci pracy socjalnej:
  - pomoc w zaplanowaniu i zagospodarowaniu funduszy ze świadczeń przyznanych przez PCPR, w tym : pomoc w zakupie składników na zagospodarowanie i usamodzielnienie,
  - objaśnienie procedur/zasad otrzymania pomocy oraz świadczeń oferowanych w ramach funkcjonowania innych instytucji (świadczenie alimentacyjne, świadczenia Ośrodka Pomocy Społecznej),
  - pomoc w wypełnianiu/sporządzaniu pism urzędowych,
  - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnieniu.
3. Udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej.
4. Organizacja szkoleń i warsztatów dla wychowanków 13+, kształtujących wzrost rozwoju osobistego w zakresie:
  - uzyskania spójnego obrazu samego siebie i świadomości swoich słabych oraz silnych stron,
  - stawiania celów, nastawienie na sukces,
  - skuteczna komunikacja,
  - znaczenia uczuć w życiu człowieka, budowanie bliskich relacji,
  - tworzenia obrazu przyszłej rodziny, planowania rodziny,
  - nauki podstawowych zasad dbania o estetykę i porządek,
  - aktywizacji zawodowej, autoprezentacji,
  - profilaktyki uzależnień,
  - praw i obowiązków usamodzielnianych wychowanków,
  - budowania indywidualnego programu usamodzielnienia.
5. Wsparcie metodyczne dla opiekunów usamodzielnienia.

- a. Szkolenia i warsztaty dla opiekunów usamodzielnienia w zakresie:
    - praw i obowiązków opiekunów usamodzielnienia,
    - praw i obowiązków usamodzielnianych wychowanków,
    - zasad udzielania świadczeń usamodzielnianym wychowankom.
  - b. Budowanie indywidualnego programu usamodzielnienia.
  - c. Grupy samopomocowe.
6. Prowadzenie systemu wsparcia socjalnego w postaci dwóch mieszkań chronionych treningowych:
- zapoznanie wychowanków z regulaminem obowiązującym w mieszkaniach chronionych treningowych,
  - pomoc i monitoring realizacji opracowanych uzgodnień.

II. *Placówki opiekuńczo –wychowawcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu*

1. Współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami na rzecz usamodzielnianych wychowanków.

III. *Opiekunowie usamodzielnienia*

1. Opracowanie wspólnie z osobą usamodzielniającą się indywidualnego programu usamodzielnienia.
2. Wsparcie wychowanka w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.
3. Nadzór nad realizacją postanowień planów usamodzielnienia.
4. Współpraca z rodziną osoby usamodzielniającej się oraz ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą i gminą.
5. Modyfikowanie indywidualnego programu usamodzielnienia oraz jego końcowa ocena.

IV. *Wychowankowie w procesie usamodzielnienia*

1. Wskazanie opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawienie jego pisemnej zgody na sprawowanie funkcji opiekuna tej osoby na rok przed osiągnięciem pełnoletności.
2. Przygotowanie wraz z opiekunem usamodzielnienia, pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych lub Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie indywidualnego programu usamodzielnienia oraz złożenie programu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie minimum na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności.
3. Realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia, zgodnie z jego założeniami.
4. Wnoszenie zmian do indywidualnego programu usamodzielnienia celem ich zatwierdzenia przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
5. Uczestnictwo w programach, warsztatach kierowanych do młodzieży mających na celu uzyskanie dodatkowych kwalifikacji i kompetencji.
6. Kontakt i stała współpraca z opiekunem usamodzielnienia, pracownikiem socjalnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
7. Składanie pisemnych wniosków o udzielenie pomocy finansowej, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawie o pomocy społecznej, a także informowanie o każdej zmianie sytuacji osobistej i majątkowej mającej wpływ na prawo do tych świadczeń.

Zakładane efekty programu

1. Podniesienie świadomości społecznej wychowanków pieczy zastępczej.
2. Wzrost rozwoju osobistego wychowanków pieczy zastępczej.
3. Zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za proces usamodzielniania u opiekunów usamodzielnienia oraz wychowanków pieczy zastępczej.
4. Zwiększenie efektywności realizacji indywidualnych programów usamodzielnień wychowanków pieczy zastępczej.
5. Nabycie umiejętności nakierowanych na przygotowanie do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego dzięki wsparciu udzielonemu w formie mieszkania chronionego treningowego.

Finansowanie programu

1. Środki PCPR,
2. Środki UE.